

Raadsvoorstel

Opsteller

Driel, Martijn van

Vergadering van**Kenmerk**

Z/22/052023 / D/22/075800

Portefeuillehouder

Jelmer Vierstra

Portefeuille

Financiën

Onderwerp

Begroting 2023-2026 - Woerden

Samenvatting

De Programmabegroting 2023 inclusief de Meerjarenraming 2024-2026 voor de gemeente Woerden is opgesteld. Deze begroting bouwt voort op de Kadernota 2023. In de begroting staan de geraamde baten en lasten voor de jaren 2023-2026 en de afgesproken resultaten tussen raad en college. De programmabegroting 2023 laat een positief saldo zien. De raad wordt voorgesteld de Begroting 2023 vast te stellen.

Naast de begroting 2023 heeft het college een Collegewerkprogramma opgesteld. De financiële gevolgen daarvan zijn niet in de Begroting 2023 opgenomen, de raad wordt voorgesteld om deze in aanvulling op de begroting vast te stellen en te verwerken als begrotingswijziging.

Gevraagd besluit

1. De Programmabegroting 2023, inclusief de mutaties in de reserves, vast te stellen;
2. De investeringsbudgetten uit de jaarschijf 2023 van de investeringsplanning vast te stellen;
3. De financiële effecten van het Collegewerkprogramma 2023-2026, in aanvulling op de Begroting 2023 vast te stellen en te verwerken als begrotingswijziging.
4. In 2023 een bedrag van € 1.000.000 op te nemen als 'Noodfonds Energiearmoede' en dit gedeeltelijk te dekken door de post 'Stelpost indexatie salarissen' te verlagen met € 948.000 en gedeeltelijk te dekken door het begrotingssaldo met € 52.000 te verlagen.
5. Van het positieve begrotingssaldo in 2024 een bedrag van € 3.000.000 te storten in de Algemene Reserve en vanuit het begrotingssaldo in 2025 een bedrag van € 4.000.000 te storten in de Algemene Reserve.
6. De meerjarenraming 2024-2026 te aanvaarden als leidraad voor het te voeren beleid in de jaren 2024, 2025 en 2026.
7. Kennis te nemen van het Collegewerkprogramma 2023-2026.

Inleiding

Wij bieden u de Programmabegroting 2023-2026 aan. De programmabegroting heeft voor de jaren 2023 t/m 2025 een positief saldo en voor 2026 een negatief saldo. Het structurele begrotingssaldo is wel in alle jaren positief.

Met het vaststellen van de Programmabegroting wordt het college voor het begrotingsjaar 2023 geautoriseerd voor de lasten en baten uit de Programmabegroting en het doen van investeringen voor het begrotingsjaar 2023.

Participatieproces

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2023-2026 is uitgegaan van de door de raad via de Kadernota vastgelegde

uitgangspunten. In aanvulling daarop is het Bestuursakkoord 2023-2026 verwerkt. Er is geen sprake van participatie met inwoners over dit onderwerp.

Wat willen we bereiken

De doelen die in 2023 worden gerealiseerd hebben hun effect op de inwoners en bedrijven van Woerden. De Programmabegroting moet leiden tot een duurzame gezonde financiële positie. Het uitgangspunt van een schuldquote van 150% in 2030 is met deze begroting niet haalbaar.

Wat gaan we daarvoor doen

De inspanningen die leiden tot de resultaten zijn opgenomen in de verschillende programma's.

Argumenten

1. De programmabegroting 2023, inclusief de mutaties in de reserves, vast te stellen:

De begroting moet worden vastgesteld om het college te autoriseren tot het doen van uitgaven zodat de beoogde resultaten kunnen worden gerealiseerd en de effecten kunnen worden behaald.

De programmabegroting 2023 is een nadere uitwerking van hetgeen in de Kadernota reeds is vastgesteld. Daarnaast is het Bestuursakkoord financieel verwerkt in deze begroting en zijn de effecten van de meicirculaire opgenomen. Ook zijn financieel-technische doorrekeningen gemaakt, zoals bijvoorbeeld de indexatie van de begroting met 6,2%.

Op basis van de maatschappelijke ontwikkelingen zijn ook enkele stelposten opgenomen in deze begroting, in aanvulling op de kadernota:

Bedragen *€ 1.000	2023	2024	2025	2026
1. Loonstijgingen 2023 (6,2%)	2.260	2.260	2.260	2.260
2. Afslag onderuitputting	700	1.100	1.400	1.400
3. Stijging energiekosten	1.000	1.000	1.000	1.000

Ad 1: Loonstijgingen 2023: Conform de indexatie van de begroting is rekening gehouden dat ook de CAO-stijging in 2023 6,2% bedraagt.

Ad 2: Afslag onderuitputting: In de meicirculaire is de Algemene Uitkering fors hoger geworden. Dit is mede het gevolg van het veel hogere uitgavenniveau van de rijksoverheid, wat via de trap-op-trap-af systematiek doorwerkt in het gemeentefonds. Als de rijksuitgaven uiteindelijk in werkelijkheid lager uitvallen, dan wordt dus het gemeentefonds ook weer naar beneden bijgesteld. Omdat het onzeker is of het Rijk het hoge geplande uitgavenniveau ook daadwerkelijk gaat realiseren, is vanuit behoedzaamheid hier een stelpost voor opgenomen.

Ad 3: Eind 2022 loopt het energiecontract van de gemeente Woerden af en moet dit opnieuw aanbesteed worden. De kosten hiervan zullen veel hoger uitkomen dan onder het huidige contract. Hoewel de exacte kosten nog erg onzeker zijn, is hiervoor een stelpost van € 1,0 mln. voor opgenomen.

Tot slot zijn ook de effecten van het nieuwe Integraal Huisvestingsplan en het Meerjarenonderhoudsprogramma Vastgoed in deze begroting reeds aangepast.

Bedragen *€ 1.000	2023	2024	2025	2026
Hogere kosten MJOP Vastgoed	367	461	433	690
Hogere kosten IHP	333	339	345	352

2. De investeringsbudgetten uit de jaarschijf 2023 van de investeringsplanning vast te stellen:

De investeringsplanning moet worden vastgesteld om de investeringen in het jaar 2023 te kunnen realiseren. De investeringsplanning is opgenomen in Hoofdstuk 7 van de Financiële Begroting. Het totaalbedrag aan investeringen bedraagt € 21.178.910.

In deze investeringsplanning zijn de kosten geïndexeerd ten opzichte van de meerjareninvesteringsplanning in de Begroting 2022. Zoals aangegeven in de investeringsplanning, is een aantal investeringsvoorstellen al wel financieel

opgenomen, maar wordt er eerst een afzonderlijk voorstel naar de raad gebracht alvorens deze investering daadwerkelijk gedaan kan worden. Dit betreft voor 2023 de investeringen 'Oevers en beschoeiingen Kromwijkerdijk' ad € 1.438.000 en 'Oevers en beschoeiingen Jaagpad Oude Rijn' ad € 1.380.000.

3. De financiële effecten van het Collegewerkprogramma 2023-2026, in aanvulling op de Begroting 2023 vast te stellen en te verwerken als begrotingswijziging, conform 'Begrotingswijziging Collegewerkprogramma 2023-2026'

Het Bestuursakkoord 2022-2026 is de afgelopen maanden vertaald naar een collegewerkprogramma, met daarin concrete resultaten en inspanningen. Voor de uitvoering hiervan zijn aanvullende middelen benodigd:

2023: € 1.935.000

2024: € 1.300.000

2025: € 1.000.000

2026: € 970.000

Het collegewerkprogramma is een aanvulling op de reeds vastgestelde kaders. Daarom is dit niet al opgenomen in de voorliggende begroting. Voorgesteld wordt om deze bedragen op te nemen als begrotingswijziging.

Dekking Reserve organisatieontwikkeling (€ 500.000)

Eén van de elementen in het collegewerkprogramma is het afronden van de bestuursopdracht, waarbij geconstateerd is dat een aantal besparingen in de praktijk niet haalbaar blijken. Vanuit het budget voor de uitvoering van de bestuursopdracht (€ 2,8 miljoen) resteert nog een bedrag van € 500.000. Dit bedrag is dus niet meer nodig en kan dus voor 2023 ingezet worden als dekking voor de kosten van het collegewerkprogramma.

Dekking Stelpost onderuitputting rijksuitgaven. (€ 700.000)

Zoals vermeld onder punt 1 is een stelpost onderuitputting rijksuitgaven opgenomen in alle jaarschijven op basis van de kennis zoals bekend bij de meicirculaire. Inmiddels is duidelijk dat het kabinet in het kader van de inflatie en de effecten op de koopkracht ('energiearmoede') met omvangrijke compensatiepakketten komt. Voor 2023 is het daarom reëel om te veronderstellen dat deze stelpost ad € 700.000 niet nodig is. Daarom kan deze post ingezet worden ter dekking van het Collegewerkprogramma.

Correctie kaaspakhuis

In het Collegewerkprogramma is een jaarlijkse bijdrage aan Kaaspakhuis / VVV / WoerdenMarketing opgenomen van € 50.000 en een bijdrage van € 20.000 aan de Kaasmarkt. In de kadernota was echter al € 25.000 hiervoor opgenomen. Dit bedrag van € 25.000 (structureel) kan dus weer vrijvallen.

4. In 2023 een bedrag van € 1.000.000 op te nemen als 'Noodfonds Energiearmoede' en dit gedeeltelijk te dekken door de post 'Stelpost indexatie salarissen' te verlagen met € 948.000 en gedeeltelijk te dekken door het begrotingssaldo met € 52.000 te verlagen.

Op dit moment zien wij dat veel organisaties en inwoners in de problemen komen door de gestegen energielasten. Voor deze groep willen wij een vangnet creëren door het instellen van een 'Noodfonds Energiearmoede'. Aan de concrete uitwerking en voorwaarden gaan wij de komende weken hard werken.

Dekking: Stelpost indexatie salarissen

Zoals vermeld onder punt 1 is een stelpost salarisstijging opgenomen van 6,2%, op basis van de gemeentebrede indexatie. In de meicirculaire is rekening gehouden met een stijging van de lonen met 3,6%. In de Algemene Uitkering wordt rekening gehouden met de werkelijke ontwikkeling van de salarissen binnen de overheid. Naar verwachting is worden wij dus via de Algemene Uitkering (grotendeels) gecompenseerd als de loonontwikkeling hoger ligt dan de 3,6% waar al bij de meicirculaire rekening mee was gehouden. Het verschil van (6,2% - 3,6% =) 2,6% durven wij daarom af te ramen en in te zetten voor dit Noodfonds Energiearmoede. De stelpost wordt dan verlaagd met € 948.000, dus van € 2.260.000 naar € 1.312.000.

5. Van het positieve begrotingssaldo in 2024 een bedrag van € 3.000.000 te storten in de Algemene Reserve en van het begrotingssaldo in 2025 een bedrag van € 4.000.000 te storten in de Algemene Reserve.

Het begrotingssaldo in 2026 is negatief en de schuldquote ontwikkelt zich op lange termijn ook ongunstig. Om het vermogen te versterken en te zorgen dat we deze financiële uitdagingen zo goed mogelijk aan kunnen, is het raadzaam om overschotten te reserveren. Hiermee voorkomen we ingrijpendere maatregelen in de jaren 2026 en verder.

6. De meerjarenraming 2024-2026 te aanvaarden als leidraad voor het te voeren beleid in de jaren 2024, 2025 en 2026.

De meerjarenraming 2024-2026 is de leidraad voor de opvolgende jaren. Formeel neemt u als raad nog geen besluit over deze jaren: dit volgt bij de begroting van het betreffende jaar. De meerjarenraming is dus alleen om het langjarige beeld te schetsen.

7. Kennis te nemen van het Collegewerkprogramma 2023-2026

Het college heeft het Bestuursakkoord 2022-2026 nader uitgewerkt in het Collegewerkprogramma (CWP). De inhoud van het CWP is één-op-één opgenomen in de programmabegroting in de vorm van (de gebruikelijke) resultaten en inspanningen per programma. Daarom is geen separate besluitvorming over het cwp noodzakelijk en volstaat het dat de raad er kennis van neemt.

Kanttelingen, risico's en alternatieven

De risico's zijn beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De uitvoering van de maatregelen wordt gemonitord en hierover wordt via de reguliere P&C-cyclus over gerapporteerd.

De schuldquote komt door het hogere investeringsniveau boven de afgesproken norm uit. Dit staat nader uitgewerkt bij ' Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit'.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

De begroting laat samengevat het volgende beeld zien:

Bedragen * € 1.000	2023	2024	2025	2026
Baten	166.029	167.011	167.063	154.087
Lasten	161.934	159.299	158.460	152.845
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	4.095	7.712	8.603	1.242
Stortingen	4.138	4.154	4.181	3.867
Onttrekkingen	1.080	1.099	1.079	1.102
Mutaties reserves	3.058	3.055	3.102	2.765
Gerealiseerd resultaat	1.037	4.657	5.501	1.523-

De verwerking van het Collegewerkprogramma en het Noodfonds Energiearmoede leidt tot het volgende beeld.

Bedragen * € 1.000	2023	2024	2025	2026
Saldo primaire begroting	1.037	4.657	5.501	1.523-
Collegewerkprogramma	1.935-	1.300-	1.000-	970-
Noodfonds Energiearmoede	1.000-			
Storting in Algemene Reserve		3.000-	4.000-	
Vrijval reserve organisatieontwikkeling	500			
Vervallen stelpost 'onderuitputting rijksuitgaven'	700			
Vervallen post kadernota 'Kaaspakhuis' (integraal opgenomen in CWP)	25	25	25	25
Verlagen stelpost indexatie salarissen van 6,2% naar 3,6%	948			
Begrotingssaldo inclusief Collegewerkprogramma en Noodfonds	275	382	526	2.468-

Voor de beoordeling van de begroting en de financiële gezondheid kijkt de provincie Utrecht als toezichthouder naar het structurele begrotingssaldo, dus zonder incidentele baten en lasten. In onderstaande tabel is vermeld wat het structurele saldo is. In alle jaren is het structureel begrotingssaldo positief, ook na verwerking van het Collegewerkprogramma.

Structurele saldi (Bedragen * € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Saldo baten en lasten	4.095	7.712	8.603	1.242
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	3.058-	3.055-	3.102-	2.765-
Begrotingssaldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)	1.037	4.657	5.501	1.523-
Af:				
Incidentele baten	14.571-	-	-	-
Incidentele onttrekkingen reserves	50-	78-	78-	199-
Bij:				
Incidentele lasten	15.306	-	-	-
Incidentele toevoegingen reserves	3.882	3.909	3.923	3.656
Structureel saldo begroting (+ = voordelig, -/- = nadelig)	5.604	8.488	9.346	1.934
Structurele lasten CWP, incl. correctie	1.910-	1.275-	975-	945-
Structureel saldo begroting incl. voorgestelde wijzigingen (+ = voordelig, -/- = nadelig)	3.694	7.213	8.371	989

Schuldquote

De schuldquote blijft in 2023-2025 binnen de toegestane norm, zoals vastgelegd bij de Strategische Heroriëntatie. Vanaf 2026 stijgt deze wel boven dit niveau. Dit wordt mede verklaard doordat de rijksbijdragen in 2026 (het 'ravinjaar') lager zijn dan in 2025, maar vooral ook door het hogere investeringsniveau. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) is nu financieel vertaald, maar ook de hogere verwachte kosten voor de Rembrandtbrug hebben een negatieve impact op de schuldquote.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Schuldquote conform strategische heroriëntatie	164%	167%	168%	166%	161%	160%	156%	151%	150%	150%
Schuldquote conform strategische heroriëntatie incl. maatschappelijke investeringen	168%	172%	173%	171%	167%	166%	162%	167%	156%	156%
Schuldquote begroting 2023 (2027-2032 o.b.v. totale baten 2026)	152%	161%	165%	181%	181%	178%	175%	180%	184%	188%
Schuldquote begroting 2023 (2026-2032 o.b.v. totale baten 2025)	152%	161%	165%	167%	167%	164%	162%	166%	170%	173%

Communicatie

Persbericht en op de gemeentepagina in de krant.

Vervolgproces

Verwerking begrotingswijziging indien de raad hiertoe besluit.

Bevoegdheid raad

Artikel 189 van de Gemeentewet.

Bijlagen

1) Raadsbesluit D/22/076852

2) Programmabegroting 2023-2026:

De programmabegroting is online gepubliceerd via woerden.begrotingonline.nl.

3) Collegewerkprogramma 2023-2026

4) Begrotingswijziging - Collegewerkprogramma 2023-2026
